

TRIBIWNLYS Y GYMRAEG

Achos Rhif: TyG/2020/02

GWEINIDOGION CYMRU

(Ceisydd)

v.

COMISIYNYDD Y GYMRAEG

(Atebydd)

PENDERFYNIAD

Ar ôl ystyried: -

- a) Adroddiad yr Atebydd ynghylch yr archwiliad i fethiant i gydymffurfio â safonau'r Gymraeg gan Weinidogion Cymru, yn unol ag Adran 71 ac Atodlen 10 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 (Y Mesur), dyddiedig 13 Chwefror 2020.
- b) Hysbysiad Apêl yr Ymgeisydd o dan Adran 95 Y Mesur, dyddiedig 12 Mawrth 2020, ynghyd â'r ddogfen Sail Dros Apelio atodedig.
- c) Datganiad Achos yr Ymgeisydd, dyddiedig 24 Medi 2020.
- d) Datganiad Achos yr Atebydd, dyddiedig 30 Tachwedd 2020.

WELSH LANGUAGE TRIBUNAL

Case No: WLT/2020/02

WELSH MINISTERS

(Applicant)

v.

WELSH LANGUAGE COMMISSIONER

(Respondent)

DECISION

Having considered: -

- a) The Respondents Report regarding the investigation of a failure to comply with Welsh Language Standards by the Welsh Ministers in accordance with section 71 and Schedule 10 of the Welsh Language (Wales) Measure 2011 (The Measure) dated 13 February 2020.
- b) The Applicants Notice of Appeal under section 95 of The Measure dated 12 March 2020 together with grounds of Appeal document attached with the notice.
- c) The Applicants case statement dated 24 September 2020.
- d) The Respondents Case Statement dated 30 November 2020 and,

- e) Datganiad Achos pellach yr Ymgeisydd, dyddiedig 22 Rhagfyr 2020.
- f) Mae'r ddau barti bellach yn cytuno ar y canlynol:
 - i) Nid yw Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015 (Y Safonau) yn berthnasol i'r cwmni, Keolis Amey, ac, o ganlyniad, nid ydynt yn berthnasol i Weinidogion Cymru o dan amgylchiadau'r achos hwn;
 - ii) Gall y Tribiwnlys ddelio â'r mater heb wrandawriad, yn unol â rheol 23 a 23(1) o Reolau Tribiwnlys y Gymraeg 2015;
 - iii) Trwy gydsyniad, gall y Tribiwnlys gadarnhau y gall yr Apêl fod yn llwyddiannus.

Mae'r Tribiwnlys yn caniatáu'r Apêl gan yr Ymgeisydd yn yr achos hwn.

Nodir y rhesymau dros benderfyniad y Tribiwnlys isod.

Iwan Jenkins

Llywydd Tribiwnlys y Gymraeg

13 Ionawr 2021.

RHESYMAU:

1. Yn dilyn Cwynion gan Aelodau'r Cyhoedd, archwiliodd yr Atebydd i'r methiannau i gydymffurfio â'r Safonau a'r Mesur. Cynhaliwyd yr archwiliad yn unol ag Adran 71 ac Atodlen 10 y Mesur.
2. Cynhyrchodd yr Atebydd adroddiad (dyddiedig 13.2.20) yn cadarnhau

- e) The Applicants further case statement dated 22 December 2020 and
- f) That both parties now agree that: -
 - i) The Welsh Language Standards (No 1) 2015 (The Standards) do not apply to the company Keolis Amey and consequently they do not apply to the Welsh Ministers in the circumstances of this case,
 - ii) The Tribunal can deal with the matter without a hearing under rule 23 and 37(1) b of the Welsh Language Tribunal Rules 2015,
 - iii) By Consent the Tribunal can confirm the Appeal can be successful.

The Tribunal allows the Appeal by the Applicant in this matter.

The reasons for the Tribunal's decision are noted below.

Iwan Jenkins

President of the Welsh Language Tribunal

13 Ionawr 2021.

REASONS:

1. Following Complaints by Members of the Public the Respondent investigated failures to comply with the Standards and The Measure. The investigation was in accordance with section 71 and Schedule 10 of the Measure.

- methiannau ac yn ceisio cydymffurfiad Gweinidogion Cymru (Yr Ymgeiswyr), a ystyriwyd yn gyfrifol.
3. Apeliodd yr Ymgeisydd o dan Adran 95 y Mesur, gan osod sail yr apêl mewn dogfen atodedig.
 4. Galwodd y partion am estyniadau amser trwy gytundeb er mwyn cynnal trafodaethau ynghylch y pwyntiau cyfreithiol perthnasol, gan gynnwys statws cyfreithiol Keolis Amey a Gweinidogion Cymru mewn perthynas â gweithrediadau a gwasanaethau rheilffordd yr ymgwymerir â hwy yng Nghymru.
 5. Yn unol â'u datganiadau achos priodol uchod, mae'r ddau barti bellach yn cytuno ar y canlynol:
 - i) Roedd Keolis Amey yn gweithredu o dan gytundeb rhyddfrait ac nid oedd yn is-gontractwr i'r Ymgeisydd;
 - ii) Yn gyfreithiol, nid oedd cytundeb rhwng Keolis Amey a'r Ymgeisydd, oherwydd roedd Keolis Amey wedi derbyn y rhyddfrait trwy statud;
 - iii) Nid yw Keolis Amey yn darparu unrhyw wasanaethau ar ran un ai'r Ymgeisydd na Thrafnidiaeth Cymru;
 - iv) O ganlyniad, nid yw'r Safonau yn berthnasol i Keolis Amey ac, at ddiben y gyfraith, nid ydynt yn berthnasol o dan yr amodau hyn i'r Ymgeisydd (nac i Trafnidiaeth Cymru) mewn perthynas â
2. The Respondent produced a report (dated 13.2.20) confirming failures and seeking compliance by the Welsh Ministers (The Applicants) who were deemed responsible.
 3. The Applicant appealed under section 95 of the Measure and set out the grounds of appeal in an attached document.
 4. The parties sought extensions of time by agreement to undertake discussion in relation to the legal points in issue which included the legal status of Keolis Amey and the Welsh Ministers in relation to the rail operations and Services undertaken in Wales.
 5. By their respective case statements noted above both parties now agree that: -
 - i) Keolis Amey was operating under a franchise agreement and was not a sub-contractor for the Applicant,
 - ii) That legally there is no contract between Keolis Amey and the Applicant, Keolis Amey having been granted the franchise by statute,
 - iii) That Keolis Amey do not provide any services on behalf of either the Applicant or Transport for Wales
 - iv) That the Standards do not therefore apply to Keolis Amey and for the purposes of the law are not relevant in these circumstances to the Applicant (nor Transport for Wales) in relation to the provision of services by Keolis Amey.

gwasanaethau a ddarperir gan Keolis Amey.

6. Yn y Datganiad Achos, dyddiedig 30 Tachwedd 2020, mae'r Comisiynydd yn derbyn hyn, gan gadarnhau na fyddai'n herio dadl gyfreithiol yr Ymgeisydd.
 7. Mae'r ddau barti yn derbyn y gallai'r Ymgeisydd fod wedi darparu mwy o wybodaeth yn gynharach i'r archwiliad gan yr Atebydd. Mae'r Tribiwnlys yn nodi ei fod yn siomedig o ran hynny. Nid yw hynny'n newid y safle cyfreithiol ac, oherwydd bod y partïon yn cytuno y gall yr apêl lwyddo trwy gydsyniad, mae'r Tribiwnlys wedi cyflwyno gorchymyn sy'n caniatáu'r Apêl gan yr Ymgeisydd.
 8. Gweithredwyd newidiadau diweddar i'r rhyddfraint yn hydref 2020, a bydd hynny'n newid y sefyllfa ar gyfer y dyfodol, er nad yw wedi cael unrhyw effaith na dylanwad dros y penderfyniad hwn.
6. The Commissioner in the Case statement dated 30 November 2020 accepts this and confirmed that he did not challenge the Applicants legal argument.
 7. Both parties accept that the Applicant could have provided more information earlier to the investigation by the Respondent. The Tribunal notes its disappointment in relation to that. That does not change the legal position and as the parties agree to the appeal succeeding by consent the Tribunal has made an order allowing the Appeal by the Applicant.
 8. Recent changes to the franchise took place in the autumn of 2020 and that will change the situation for the future, but it has not had any impact or influence upon this decision.